

CS

December 2017
Revideret i juli 2022

Samarbejdsaftale om sondeernæring

Baggrund

Det er vigtigt, at ernæringstruede patienter får dækket deres ernæringsbehov, hvis deres sygdoms- og sundhedsmæssige tilstand skal bedres. Sondeernæring anvendes til ernæringstruede patienter, som ikke kan indtage tilstrækkelig næring via almindelig kost. Sondeernæringen indeholder tilstrækkelige mængder protein, kulhydrat, fedt, vitaminer, mineraler og sporstoffer, der sikrer sufficient ernæring.

For patienter og pårørende kan det være svært at få en hverdag til at hænge sammen, hvis de skal modtage behandlingen på sygehuset. Derfor tilbyder de syddanske kommuner allerede at administrere behandlingen i patientens eget hjem, hvilket er med til at højne patienternes livskvalitet og mulighed for at føre et så normalt liv som muligt.

Samarbejdsaftalen systematiserer samarbejdet mellem Region Syddanmarks sygehusenheder og de 22 syddanske kommuner om administration af sondeernæring i eget hjem. Den skal medvirke til et patientsikkert samarbejde.

Formål med samarbejdsaftalen

Formålet med samarbejdsaftalen er at beskrive det tværsektorielle samarbejde, således at også patienter, der ikke selv eller ved hjælp fra pårørende kan varetage sondeernæring, får mulighed for at modtage ernæringsbehandling i eget hjem eller andet kommunalt regi.

Målgruppen for samarbejdsaftalen

Målgruppen er ernæringstruede patienter, der har fået ordineret behandling med sondeernæring, der ikke er indlæggelseskrævende, som lægefagligt vurderes egnede til at modtage sondeernæring i eget hjem, hvor hjemmet vurderes egnet hertil, eller i andet kommunalt regi.

Forankring og ikrafttræden

Samarbejdsaftalen er første gang godkendt af Det Administrative Kontaktforum den 23. november 2017 og Sundhedskoordinationsudvalget den 19. december 2017 og er forankret i Sundhedsaftalen 2015-18. Samarbejdsaftalen træder i kraft den 1. januar 2018. Samarbejdsaftalen er revideret i juni 2022.

Grundprincipper for samarbejdet, herunder beskrivelse af det lægefaglige behandlingsansvar

Den kommunale sygepleje skal, jf. Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder, kunne administrere sondeernæring. Det lægefaglige behandlingsansvar er præciseret i Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner samt i Bekendtgørelse nr. 1219 af 11. december 2009 om sundhedsprofessionelles benyttelse af medhjælp.

Ordination af sondeernæring

Sondeernæring skal altid være lægeordineret. Ordinationen sker i sygehusregi - enten under indlæggelse eller ambulant, men ikke via egen læge. Ved længerevarende behandling foretrækkes en PEG-sonde, hvis det behandlingsmæssigt er muligt. I så fald skal det tilstræbes, at PEG-sonden er anlagt før patienten udskrives.

Behandlingsansvaret ligger på den afdeling, hvorfra ordinationen af sondeernæring udgår. Behandlingsansvaret for sondeernæringen overgår ikke på noget tidspunkt til almen praksis.

Sygehusets ansvar er:

- At udskrivelsen sker i overensstemmelse med SAM:BO-aftalen
- At medsende oplysninger om behandlingsansvarlig læge (afdeling), herunder et telefonnummer, der gør det muligt at komme i kontakt med sygehusafdelingen døgnet rundt alle ugens dage
- At behandlingsplan for sondeernæringen konsekvent skrives i plejeforløbsplanen (for indlagte) eller korrespondance (for ambulante). Behandlingsplanen skal indeholde oplysninger om:
 - Individuel stillingtagen til behandlingsvarighed, samt hvornår den pågældende borgers behandlingsplan skal justeres og evalueres
 - Begrundelse for anlæggelse af sonden, f.eks. Sikring af sufficient ernæringstilstand, undgå væggtab eller opnå vægtøgning
 - Vægt og højde (BMI) ved udskrivelse
 - Beregning af væske- og energibehov
 - Supplerende vitaminer og mineraler
- At patienten er informeret mundtlig og skriftligt om udskrivelsen og om behandling med sondeernæring
- At patienten udskrives med en velfungerende sonde
- At der medsendes remedier samt ernæringspræparater svarende til 5 hverdage
- At udfylde og sende/udlevere en ernæringsrecept, som dækker det antal dage, som det forventes, at patienten skal være i behandling. Efter udskrivelsen leverer den kommunale leverandør poser med ernæring i faste intervaller.
- At ordinere behandling med sondeernæring i FMK
- At sikre, at der løbende – under hele behandlingsforløbet – ligger de fornødne ernæringsrecepter i FMK
- At medsende eller henvise til de instrukser, der skal anvendes i forbindelse med behandlingen
- At behandlingsplanen fremgår af epikrisen til egen læge

I nogle tilfælde vil patienter få ordineret og starte sondeernæring på et andet sygehus end deres lokalsygehus. I de tilfælde er det en del af det lægefaglige behandlingsansvar at kontakte den lokale akutmodtagelse mhp. at hjælpe med at genanlægge sonde mm., hvis det volder problemer for den kommunale sygepleje.

Kommunens ansvar:

- Den kommunale sygepleje administrerer behandlingen ud fra den lægeordinerede behandlingsplan, sygehusets instruks for sondeanlæggelse, kontrol og administration, samt en kommunal instruks for håndtering af sondeernæring
- Veje patienten forud for henvendelse til sygehuset
- At afklare ved nyopstartede patienter med sondeernæring, hvilket firma, der skal bestilles sondeernæring og remedier fra

Almen praksis' ansvar:

Efter afslutning af sondeernæring og ved anden sygdom, som ikke er relateret til sondeernæring, har patientens praktiserende læge behandlingsansvaret.

Delegering og opgaveoverdragelse af sondeernæring:

Administrationen af sondeernæringen delegeres fra den ordinerende sygehusafdeling til den kommunale sygepleje. Efterfølgende må sondeernæringen, på lokalt initiativ og efter en konkret vurdering, opgaveoverdrages til medarbejdere, der har de fornødne kompetencer.

Det er den kommunale sygepleje, der vurderer, hvorvidt og hvilke dele af sondeernæringen, der kan opgaveoverdrages, samt er ansvarlig for, at personalet er kvalificeret til at varetage opgaven, at der er udarbejdet en instruks for udførelsen, som sundhedspersonalet er oplært heri, samt er ansvarlig for at føre relevant tilsyn.

Det er en afgørende forudsætning for kvaliteten af opgavevaretagelsen og patientsikkerheden i den kommunale sygepleje, at administrationen af sondeernæringen udelukkende opgaveoverdrages til personale, der har de fornødne kvalifikationer og kompetencer til at løse opgaverne forbundet med sondeernæring.

Beskrivelse af remedier og ressourcer

Der er egenbetaling på ernæringspræparatet, jf. Vejledning nr. 115 af 8. december 2006 om tilskud til lægeordnede ernæringspræparater (sondeernæring mv.). Vejledningen fastsætter i afsnit 4, at patienter, der er i kontakt med hjemmesygeplejen, får udleveret de nødvendige remedier vederlagsfrit af hjemme- eller hjemmesygeplejen.

Patienter, som ikke modtager hjælp til administration af sondeernæring i eget hjem, og dermed ikke en del af evt. samarbejdsaftales målgruppe, får dækket deres udgifter til remedier og sondeernæring af sygehuset iht. afgrænsningscirkulæret.

Kompetenceudvikling

Sygehuset står til rådighed for kompetenceudvikling af sygeplejersker ved behov. Såfremt der opstår behov i kommunen, tages kontakt til lokalsygehuset.

Plan for kvalitetssikring og monitorering

Følgegruppen for Behandling og Pleje har ansvar for løbende at følge op på anvendelsen af samarbejdsaftalen.

Fortolkning af samarbejdsaftalen

Fortolkningsspørgsmål af elementer i samarbejdsaftalen kan bringes til behandling i de lokale sundhedsklynger. Hvis der ikke kan opnås enighed kan sagen bringes videre til den stående arbejdsgruppe for opgaveoverdragelse og medicinadministration under Følgegruppen for Behandling og Pleje.

Regler for opsigelse og genforhandling af samarbejdsaftalen

Samarbejdet om behandling med sondeernæring aftales og koordineres lokalt mellem kommuner og sygehusenheder med udgangspunkt i nærværende samarbejdsaftale.

Samarbejdsaftalen kan opsiges med passende varsel efter forudgående drøftelser i Den Strategiske sundhedsstyregruppe og Sundhedssamarbejdsudvalget.

Samarbejdsaftalen revideres og genforhandles, når der kommer afgørende ændrede vilkår for opgaven, eksempelvis nye lovgivninger eller kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner.

For yderligere information se:

Afdelingen for Tværsektorielt samarbejde - <https://www.regionsyddanmark.dk/wm276686>